

Er is voor den waarachtigen kunstenaar niets gevaarlijkers dan zich den geest te laten verwarren door de heerschende mode. Wie zou bijvoorbeeld geloofd hebben, dat de kunst van figuur- en portretschilderen weer zoo hoog in de algemeene waardeering zou stijgen als dit in den laatsten tijd het geval is? Langen tijd scheen het, alsof het gefotografeerde portret over de geheele lijn de overhand behaald had. Het had alles voor: het was goedkoop, over de „gelijkenis” kon niet getwist worden, ieder uur van den dag stond het toestel voor je klaar, dozijnen portretten uit alle perioden van je leven stelden je als het ware in staat een film van je eigen uitwendig bestaan te bewaren. En niet alleen dat. De fotografie stelde zich niet tevreden met een koel prentje te blijven, zij zoekt naar „warme” kleuren, zwierige houdingen, verrassende lichteffecten, zij durfde zich op het laatst aan te kondigen als „kunstfotografie”. Het hoogtepunt van haar glorie scheen zij bereikt te hebben, toen de rollen geheel omgedraaid werden en het olieverfportret afhankelijk werd van de fotografie. Er kwamen fabrieken, waar men een fotografie heen kon sturen om er een olieverfportret naar te laten maken: men had slechts op te geven de kleur van oogen, haar, huid en lippen om naar den eisch bediend te worden.

Doch de belangstelling van de geesten draait. Grote talenten beginnen zich weer om de kunst van *Velasquez*, *Hals*, *Van Dijk*, *Reynolds* en *Greuze* te interesseeren, zij verdiepen zich in die oude techniek, trachten zich den zwier van die oude meesters eigen te maken, ontdekken nieuwe mogelijkheden in kleur en penseel en als zij op hun beurt de belangstelling van de maatschappij voor hun werk weten te wekken, is de nieuwe portretkunst geboren. Als een der belangrijkste gebeurtenissen van deze nieuwe kunst breng ik hier naar voren de bekende schilderij, die *Piet van der Hem* vervaardigde van ons groote ministerie *Cort van der Linden*. In deze schilderij was eensklaps 't oude Regentenstuk herleeft, het was de voortzetting van de reeks: *Staalmeesters*, *Schuttersmaaltijd*, *Nachtwacht* en gelijk ieder weet, is het niet het eenige uit den huidige tijd gebleven.

Deze hernieuwde liefde voor

WAARDEERT
DE HOLLANDSCHE FILMS!
Wij brengen binnenkort
de nieuwste Schlager:
„BET ZIT IN DE PENARIE”
In de hoofdrol: **Adrienne Solser**
Eureka Film, Rotterdam

Han van Meegeren

En zijn nieuwste werken

De heer van Meegeren,
terwijl hij bezig is het portret van Dr. Royaards te tekenen.

het portret is een samengesteld verschijnsel, dat ik hier niet vluchtig zal gaan ontleden. Verschillende factoren hebben tot het ontstaan van deze hernieuwde belangstelling meegewerkt. De verhoogde welvaart van ons land in den laatsten tijd is een invloed ten goede geweest. Zooals de fotografie de luxe is van de armoede, is het olieverfportret, de luxe van den rijkdom. De kunst van den portretschilder is een zeldzame gave, die bovendien jarenlange ontwikkeling eischt. Het geschilderde portret is duur. In de kringen van den adel en van oude families vindt men deze duurte vanzelfsprekend. De hogere beschaving eischt de hogere kunst van het olieverfportret, dat men bovendien voor de familieverzameling noodzakelijk acht.

Een andere factor van betekenis is ook het optreden van jonge, frissche talenten, die zich met groote energie op de studie van het portret geworpen hebben. Ik acht het een groot voorrecht, dat ik deze inleidende woorden heb mogen neerschrijven naar aanleiding van het portret van *Jo van Walraven* door *Han van Meegeren*.

In dezen kunstenaar zijn alle eigenschappen van den voortreffelijken portretschilder aanwezig.

Zijn kunst herinnert in haar meesterlijken opzet en genialen zwier aan die van de oude meesters. De karakters, die hij

penseelt, de gelaatstrekken, die hij met pastel op het papier zet, zijn modern; daarentegen is de behandeling van het materiaal van een zekerheid, die wij alleen als overgeleverde legende kennen uit vroeger eeuwen.

Het valt dan ook niet te verwonderen, dat toen kort geleden de hooge autoriteiten van de schilderkunst aan het discussieeren sloegen over 'de al' of niet-echte „Lachende Cavalier” van Frans Hals, de naam van *v. Meegeren* in het debat werd geworpen. Niet te verwonderen, maar wel te betreuren. Want wat de buitenstaander natuurlijk acht en hoogstens opvat als een geweldig compliment, wordt door den betrokkene alleen aan gevoeld als een aanslag op zijn ernstig kunstenaarschap. *Han van Meegeren* is een echte broeder van St. Lucas, vroolijk, geestig en soms een beetje ruig in den omgang. Maar zijn ziel heeft als iedere kunstenaarsziel, een teere plek en de enkele veronderstelling, dat hij iets had willen „namaken”, heeft hij aan gevoeld als een grief jegens zich zelf en jegens zijn eerbiedige vereering voor den grooten haarlemschen meester.

Geleid door zijn intuïtie zoekt van Meegeren voortdurend het verband met het leven. Zooals de landschapsschilder de bron van zijn inspiratie zoekt in de natuur, zoo wendt van Meegeren zich tot de personen. Talloos zijn de

groote figuren en kunstenaars, die de eer genoten door hem te worden geconterfeit. Wij herinneren slechts aan *Verkade*, aan *Cor v. d. Lugt Melsert*, wiens portret in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag hangt en aan *Annie van Ees*, wier jubileumportret zoo zeer de aandacht trok. Ook in intimen kring is van Meegeren de gevierde kunstenaar van het portret. De *Haagsche Kunstkring*, de ontmoetingsplaats van zooveel binnen- en buitenlandsche beroemdheden, is in het bezit van een aantal groote folianten, die den naam dragen van het *Gulden Boek*. Daarin zijn met de teekenstift tal van schoone oogenblikken uit het leven van den Kring vereeuwigd in den vorm van spotprenten, fantasieën en portretten. Het ontbreekt mij aan de plaatsruimte om hier een schets te leveren hoe na afloop van voordracht, recital of declamatie de hoofdpersoon van den avond in den kring van kunstenaars vluggelings op het papier „gesmeten” wordt. Van Meegeren is in deze oogenblikken op zijn best en wie in het Gulden Boek bladert, vindt zijn naam onder de portretten van *Louis Bouwmeester*, *Mevrouw Theo Mann-Bouwmeester*, *Paul Fort*, *Burgemeester Patijn*, *Henk van den Berg*, *Rensburg*.

Tot een van de schitterendste stalen van zijn kunst rekenen wij het hier afgebeelde portret van *Jo van Walraven*. Wij behoeven deze bekende actrice niet bij het publiek in te leiden. Iedereen kent haar van de geste van *Fabricius* in het Odeon theater, terwijl zij thans bij het Rotterdamsch Hofstadtooneel o.a. haar triomfen viert in de „*Spooktrein*”.

Zelden zagen wij een zoo gelukkige vereeniging van de charme van vrouwelijke hoogeheid en van het meesterschap van den beeldenden kunstenaar. Hier is in kleur en allure het leven zelf getroffen.

Deze vrouwenfiguur heeft het talent van *van Meegeren* tot het hoogste opgeroepen, omgekeerd mogen wij de gevierde tooneelspeelster gelukwenschen met een zoo treffende weergave van haar interessante en bekoorlijke persoonlijkheid. Wij hopen haar niet te kort te doen, indien wij besluiten met den oprechten wensch, dat voor *van Meegeren* nog een vruchtbaar kunstenaarsleven moge weggelegd zijn.

JAN UBINK.

EMELKA
Heeren-
gracht
285
Amster-
dam

hanvanmeegeren.info

Han Meegeren
1920

Mevr. Jo van Walraven door Han van Meegeren